

Analiza istraživanja o diskriminaciji u Severnoj Mitrovici

Naslovna slika: National Today

Analiza istraživanja o diskriminaciji u Severnoj Mitrovici

Centar za zastupanje demokratske kulture

Jun 2023

Sadržaj

1.	Uvod	6
2.	Pozadina	7
2.1	Pravni okvir:	8
2.2	Lokalno zakonodavstvo:.....	9
2.3	Centralno zakonodavstvo :.....	10
3.	Metodologija istraživanja.....	11
3.1	Metodologija kvantitativnog istraživanja	11
3.2.	Metodologija kvalitativnog istraživanja	12
4.	Rezultati istraživanja.....	14
4.1	Demografija	14
4.2	Poznavanje prava građana i pravnog okvira	15
4.3	Lokalne institucije i poverenje na Kosovu *	19
4.4	Prijavljivanje diskriminacije	26
4.5	Politička situacija i institucionalna diskriminacija	31
5.	Zaključak.....	35
6.	Preporuke	37

* Ova oznaka ne prejudicira stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom SBUN 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova

“Načelo jednakog tretmana znači da neće biti diskriminacije, direktnе ili indirektnе.”

1. Uvod

Diskriminacija je sveprisutan društveni problem koji duboko utiče na pojedince i zajednice, ometajući socijalnu koheziju, razvoj i ostvarivanje ljudskih prava. U specifičnom kontekstu Severne Mitrovice, diskriminacija je postala duboko ukorenjena, oblikovana sociokulturnim i pre svega političkim faktorima.

Ova analiza ima za cilj da pruži uvid u percepciju građana o diskriminaciji i proceni njihovo znanje o postojećem zakonodavstvu za borbu protiv nje. Analiza se oslanja na višestrani istraživački pristup koji uključuje onlajn anketu, desk istraživanje i intervjuje sprovedene među stanovnicima Severne Mitrovice. Triangulacijom podataka iz ovih različitih izvora, može se dobiti sveobuhvatna slika diskriminacije u regionu.

Onlajn anketa je osmišljena kako bi se procenile percepcije, iskustva i stavovi građana o diskriminaciji. Istraživala je razne dimenzije diskriminacije, kao što su etnička pripadnost, jezik, religija, pol i drugi mogući faktori koji doprinose nejednakom tretmanu i socijalnoj isključenosti.. Istraživanjem su prikupljeni kvantitativni podaci koji rasvetljavaju rasprostranjenost i manifestacije diskriminacije, kao i lična iskustva građana sa diskriminatornim praksama.

Pored ankete, sprovedeno je i desk istraživanje kako bi se detaljno ispitalo postojeće zakonodavstvo relevantno za diskriminaciju u Severnoj Mitrovici. Ovo je uključivalo sveobuhvatan pregled Ustava, koji garantuje osnovna prava i slobode svih pojedinaca, i Zakona o zaštiti od diskriminacije, koji se posebno bavi pitanjem diskriminacije u različitim oblastima života.

Takođe, sprovedeni su intervjuji sa ključnim akterima, uključujući predstavnike organizacija civilnog društva, pravne stručnjake i lokalne vlasti. Cilj ovih intervjuja bio je prikupljanje kvalitativnih podataka i perspektiva o diskriminaciji u Severnoj Mitrovici, efektivnosti postojećeg zakonodavstva i potencijalnim izazovima u suzbijanju diskriminacije.

Sintetizacijom nalaza iz onlajn ankete, desk istraživanja i intervjuja, ova analiza nastoji da ponudi sveobuhvatno razumevanje diskriminacije u Severnoj Mitrovici. Rezultati istraživanja će doprineti informisanju strategija i politika zasnovanih na dokazima, s ciljem suočavanja s diskriminacijom, promovisanja jednakosti i unapređivanja socijalne kohezije u regionu.

2. Pozadina

Trenutna politička kriza u Severnoj Mitrovici usko je povezana sa širim kontekstom dijaloga Beograda i Prištine i pravima nevećinskih populacija. Tekući dijalog između vlasti Srbije i Kosova ima za cilj rešavanje dugogodišnjih sporova i uspostavljanje održivog okvira za miran suživot. Međutim, pregovori su se suočili sa značajnim izazovima, posebno u pogledu prava i zastupljenosti nevećinskog stanovništva u Severnoj Mitrovici.

Prava nevećinskog stanovništva: Nevećinsko stanovništvo u Severnoj Mitrovici, pretežno sastavljeno od etničkih Srba, suočava se sa posebnim izazovima u vezi sa njihovim pravima, zastupljenošću i integracijom u širi kosovski kontekst. Pitanje autonomije i samouprave za područja sa srpskom većinom bila je sporna tačka u dijalogu. Izražena je i zabrinutost u vezi sa zaštitom kulturnih, jezičkih i verskih prava nevećinskog stanovništva, sa fokusom na osiguravanje ravnopravnog pristupa obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju i učešću u procesima donošenja odluka.

Politička kriza i tenzije: Nerešena pitanja oko prava i predstavljanja nevećinskog stanovništva u Severnoj Mitrovici doprinela su političkoj krizi i tekućim tenzijama u regionu. Neslaganja oko sprovođenja sporazuma, funkcionisanja lokalnih institucija i podele nadležnosti između Kosova i Srbije dodatno su pogoršali situaciju. Ove tenzije suomele napore da se promoviše međuetnički dijalog, pomirenje i razvoj zajedničke vizije za budućnost Severne Mitrovice.

Međunarodno učešće i posredovanje: Međunarodna zajednica, posebno Evropska unija, UNMIK i drugi relevantni akteri, bili su aktivno angažovani u posredovanju u dijalogu Beograda i Prištine i podržavanju napora za rešavanje prava nevećinskog stanovništva. Međunarodni akteri su naglasili važnost inkluzivnog upravljanja, poštovanja prava manjina i potrebu za održivim rešenjima koja promovišu pomirenje i miran suživot.

Kretanje napred: Rešavanje političke krize i rešavanje prava nevećinskog stanovništva u Severnoj Mitrovici zahtevaju kontinuirane napore svih uključenih strana. Neophodno je promovisati dijalog, graditi poverenje i negovati inkluzivno političko i društveno okruženje koje podržava prava i težnje svih stanovnika. Smisleno učešće nevećinskog stanovništva u procesima donošenja odluka, efikasna primena dogovorenih mera i kontinuirana međunarodna podrška ključni su faktori za unapređenje rešavanja krize i izgradnju inkluzivnije i stabilnije Severne Mitrovice.

2.1 Pravni okvir:

Pravni okvir na Kosovu obezbeđuje zaštitu od diskriminacije i promoviše jednakost kao osnovna prava za svih pojedinca. Ustav Kosova služi kao najviši zakon i garantuje osnovna prava i slobode svih građana, bez obzira na njihovu etničku pripadnost, jezik, veru ili druge karakteristike. Ustav utvrđuje principe jednakosti, nediskriminacije i jednakih zaštita pod zakonom.

U cilju borbe protiv diskriminacije i promovisanja jednakosti, na Kosovu su doneti posebni zakoni i propisi. Zakon o zaštiti od diskriminacije, čini osnovni pravni instrument u rešavanju problema diskriminacije. Ovaj zakon utvrđuje pravni okvir za borbu protiv diskriminacije u različitim sferama života, uključujući zapošljavanje, pristup javnim uslugama, učešće u lokalnim i centralnim institucijama i drugim oblastima. Zabranjuje diskriminaciju na osnovu niza zaštićenih karakteristika, uključujući rasu, etničku pripadnost, veru, pol, invaliditet, godine, seksualnu orijentaciju i socijalno poreklo, između ostalog.

Zakon o zaštiti od diskriminacije utvrđuje zakonske obaveze i odgovornosti državnih organa, privatnih subjekata i pojedinaca u sprečavanju i rešavanju diskriminacije. Navodi mehanizme za podnošenje pritužbi, vođenje istraga i provođenje sankcija protiv dela diskriminacije. Zakon uspostavlja Instituciju Ombudsmana kao nezavisnu instituciju odgovornu za promovisanje i zaštitu ljudskih prava, uključujući i rešavanje slučajeva diskriminacije.

Pored Zakona o zaštiti od diskriminacije, pravni okvir na Kosovu dopunjaju i drugi pravni instrumenti. To uključuje zakone koji se bave specifičnim oblicima diskriminacije, kao što su Zakon o ravnopravnosti polova, Zakon o osobama sa invaliditetom i Zakon o manjinskim pravima. Ovi zakoni imaju za cilj da osiguraju jednak tretman i zaštitu za određene grupe koje se mogu suočiti sa interseksionalnom diskriminacijom.

Uprkos zakonskim odredbama i naporima na rešavanju diskriminacije, i dalje postoje izazovi u delotvornoj primeni i sprovođenju pravnog okvira u Severnoj Mitrovici. Faktori kao što su ograničena svest o pravima, nedovoljan kapacitet institucija i društveno-političke tenzije mogu ometati punu realizaciju pravne zaštite od diskriminacije. Obezbeđivanje delotvorne primene, sprovođenja i svesti o zakonskom okviru i dalje je od ključnog značaja za borbu protiv diskriminacije i promovisanje jednakosti u Severnoj Mitrovici.

2.2 Lokalno zakonodavstvo:

Na lokalnom nivou, opština Severna Mitrovica ima specifičnu poziciju zaduženu za diskriminaciju koja ima za cilj sprečavanje i rešavanje diskriminacije u okviru svoje nadležnosti. Ove obaveze proizilaze iz lokalnog i centralnog zakonodavstva o diskriminaciji:

- Obaveza nediskriminacije: Nadležna osoba je dužna da osigura da se u sferi njihove vlasti ili uticaja ne dešavaju diskriminatorne prakse. To znači da se moraju suzdržati od uključivanja u bilo koji oblik diskriminacije i poduzeti proaktivne mere kako bi sprečili diskriminaciju od strane drugih.
- Promovisanje jednakosti: Odgovorna osoba ima obavezu da promoviše jednakost i stvori inkluzivno okruženje koje poštuje i ceni različitost. Ovo uključuje negovanje radnog mesta ili javnog prostora gde se prema pojedincima postupa pošteno, bez obzira na njihove zaštićene karakteristike, kao što su etnička pripadnost, religija, pol ili invaliditet.
- Sprovođenje politika i procedura: Odgovorna osoba treba da uspostavi i sprovodi politike i procedure koje eksplicitno zabranjuju diskriminaciju i promovišu jednak tretman. Ove politike mogu obuhvatati prakse zapošljavanja, disciplinske postupke i mehanizme za rešavanje pritužbi zbog diskriminacije.
- Obuka i podizanje svesti: Odgovorna osoba treba da obezbedi obuku i programe podizanja svesti zaposlenima ili relevantnim zainteresovanim stranama kako bi se osiguralo da razumeju svoja prava i odgovornosti u pogledu diskriminacije. Ovo može uključivati edukaciju osoblja o različitim oblicima diskriminacije, njenom uticaju i tome kako je sprečiti i efikasno rešiti.
- Reagovanje na pritužbe: Ako se podnese pritužba zbog diskriminacije, odgovorna osoba ima obavezu da ispita žalbu brzo, nepristrasno i poverljivo. Treba preduzeti odgovarajuće mere kako bi se pritužba rešila,

što može uključivati disciplinske mere, korektivne akcije ili pružanje podrške oštećenoj osobi.

- Saradnja sa relevantnim vlastima: Odgovorna osoba treba da sarađuje sa relevantnim vlastima, kao što su lokalne institucije odgovorne za sprovođenje zakona protiv diskriminacije, kako bi se efikasno bavila diskriminacijom. To može uključivati saradnju u istragama, pružanje potrebnih informacija i provođenje preporuka ili odluka nadležnih organa.
- Praćenje i izveštavanje: Odgovorna osoba može imati obavezu da prati i izveštava o naporima i rezultatima svojih inicijativa za borbu protiv diskriminacije. To uključuje redovno procenjivanje efikasnosti sprovedenih politika, praćenje incidenata diskriminacije i izveštavanje o napretku nadležnim organima ili relevantnim akterima.

2.3 Centralno zakonodavstvo:

Centralno zakonodavstvo na Kosovu obezbeđuje pravni okvir za borbu protiv diskriminacije i promovisanje jednakosti. Ključni zakoni na centralnom nivou uključuju:

- Ustav Kosova: Ustav Kosova služi kao osnovni pravni dokument koji garantuje i štiti ljudska prava i slobode za sve pojedince na teritoriji Kosova. Ustanavljava principe jednakosti, nediskriminacije i zabrane diskriminacije po različitim osnovama, uključujući rasu, etničku pripadnost, veru, pol, jezik i drugo. Ustav postavlja osnovu za druge zakone i propise koji se odnose na diskriminaciju.
- Zakon o zaštiti od diskriminacije: Zakon o zaštiti od diskriminacije je sveobuhvatan pravni instrument koji se eksplisitno bavi pitanjem diskriminacije. Njime se uspostavlja pravni okvir za sprečavanje, suzbijanje i otklanjanje diskriminacije u različitim sferama života, uključujući zapošljavanje, obrazovanje, stanovanje, zdravstvenu zaštitu i javne usluge. e. Zakon zabranjuje diskriminaciju na osnovu širokog spektra zaštićenih karakteristika, uključujući etničko poreklo, religiju, pol, invaliditet, starost, seksualnu orientaciju i druge. On definiše prava i obaveze pojedinaca, poslodavaca, pružalaca usluga i javnih organa u sprečavanju i suočavanju s diskriminacijom.
- Zakon o radu: Zakon o radu Kosova sadrži odredbe koje imaju za cilj obezbeđivanje jednakog tretmana i nediskriminaciju na radnom mestu. On zabranjuje diskriminaciju pri zapošljavanju, unapređenju, plati, uslovima

rada i otkazu na osnovu zaštićenih karakteristika. Zakon zahteva da poslodavci obezbede jednake mogućnosti i fer tretman svim zaposlenima, bez obzira na njihovo poreklo.

- Zakon o obrazovanju: Zakon o obrazovanju Kosova promoviše jednak pristup obrazovanju i zabranjuje diskriminaciju u obrazovnim institucijama. On garantuje pravo na obrazovanje bez diskriminacije na osnovu različitih osnova, kao što su etničko poreklo, jezik, religija, pol ili invaliditet. Zakon naglašava inkluzivno obrazovanje i teži stvaranju sigurnog i nediskriminativnog okruženja za sve učenike.
- Krivični zakon: Krivični zakon Kosova uključuje odredbe koje inkriminišu određene oblike diskriminacije, kao što su govor mržnje, zločini iz mržnje i podsticanje na diskriminaciju ili nasilje na osnovu zaštićenih karakteristika. Ove odredbe imaju za cilj da odvrate i kazne pojedince koji se upuštaju u diskriminatore radnje ili izraze koji štete drugima.
- Podsticanje svesti o pravima građana, pružanje pravne podrške i promovisanje kulture poštovanja različitosti su ključni u borbi protiv diskriminacije i osiguranju potpune realizacije ovih prava u Severnoj Mitrovici..

3. Metodologija istraživanja

3.1 Metodologija kvantitativnog istraživanja

Kvantitativni deo ovog istraživanja koristio je pristup onlajn ankete, otvoren za sve pojedince u Severnoj Mitrovici, da bi se istražili percepcije i saznanja u vezi sa diskriminacijom. Istraživanje je imalo za cilj da obuhvati širok spektar perspektiva pružanjem pristupačne platforme za ispitanike da podele svoje stavove i iskustva. Ovaj odeljak opisuje ključne aspekte metodologije ankete, uključujući online prirodu ankete i dobrovoljno učešće ispitanika.

Dizajn i distribucija ankete: Anketa je dizajnirana kao onlajn upitnik i dostupna javnosti u Severnoj Mitrovici na srpskom i albanskom jeziku. Koristeći alate za online ankete, istraživački tim je kreirao upitnik koji je bio jednostavan za korišćenje i

pristupačan, omogućavajući ispitanicima da učestvuju u skladu sa svojim mogućnostima. Da bi se došlo do raznolikog skupa učešnika, korišteni su različiti kanali za distribuciju ankete, uključujući platforme društvenih medija, pozivnice putem e-pošte i mreže zajednice.

Otvoreno učešće: Anketa je bila otvorena za sve pojedince u Severnoj Mitrovici, bez obzira na njihovo poreklo ili pripadnost. Usvajanjem pristupa otvorenog učešća, istraživanje je imalo za cilj da prikupi širok spektar perspektiva o diskriminaciji u lokalnom kontekstu. Ova metodologija omogućila je uključivanje pojedinaca koji možda nisu tradicionalno bili zastupljeni u istraživačkim studijama, čime se podstiče sveobuhvatno razumevanje problema.

Prikupljanje podataka i anonimnost: Prikupljanje podataka je u potpunosti sprovedeno online, omogućavajući ispitanicima da popune anketu na daljinu i anonimno. Ovaj pristup je imao za cilj da promoviše iskrene odgovore osiguravanjem poverljivosti učešnika.

Analiza će dati kvantitativne pokazatelje rasprostranjenosti diskriminatorskih percepcija i znanja među ispitanicima. Rezultati će biti prezentovani na jasan i organizovan način, obezbeđujući da se nalazi lako razumeju i olakšavaju značenje tumačenja.

Korišćenjem metodologije online ankete sa pristupom otvorenog učešća, ovo istraživanje ima za cilj prikupljanje raznolikog spektra perspektiva o diskriminaciji. Podaci ankete, zajedno sa kvalitativnim podacima i istraživanjima iz literature, pružiće sveobuhvatnu analizu diskriminacije u Severnoj Mitrovici, podržavajući preporuke zasnovane na dokazima za rešavanje ovog problema i promovisanje jednakosti u regionu.

Veličina uzorka: 207 ispitanika

Tip uzorka: Stratifikovani reprezentativni slučajni uzorak, zasnovan samo na opštini prebivališta

Poststratifikacija: Starost, nivo obrazovanja i status zaposlenja

3.2. Metodologija kvalitativnog istraživanja

Pored kvantitativne ankete, ovo istraživanje je koristilo kvalitativni pristup kako bi dobilo dublji uvid u problem diskriminacije u Severnoj Mitrovici. Kvalitativni deo je uključivao sprovođenje 12 intervjuja sa ključnim zainteresovanim stranama,

uključujući predstavnike organizacija civilnog društva, međunarodnih organizacija, lokalnih zainteresovanih strana i građana.

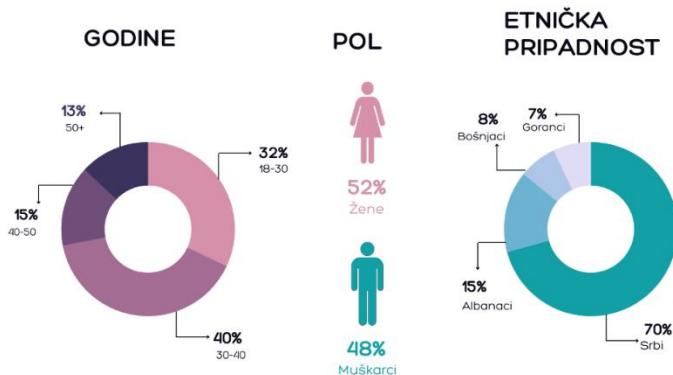
Selekcija ispitanika: Selekcija ispitanika imala je za cilj da obuhvati raznolik spektar perspektiva i iskustava vezanih za diskriminaciju u Severnoj Mitrovici. Intervjui su obuhvatili predstavnike organizacija civilnog društva koji aktivno rade na pitanjima diskriminacije, pojedince iz međunarodnih organizacija koje se bave promovisanim ljudskih prava i jednakosti, lokalne zainteresovane strane sa relevantnim stručnim znanjem ili angažmanom u rešavanju diskriminacije i građane koji mogu imati lična iskustva ili uvide koje žele da podele.

Proces intervjuja: Polustrukturirani intervjui su obavljeni sa svakim učesnikom kako bi se istražili njihove perspektive, iskustva i znanja u vezi sa diskriminacijom u Severnoj Mitrovici. Intervjui su dizajnirani kao otvoreni, omogućavajući ispitanicima da izraze svoja mišljenja, pruže narative i objasne svoje razumevanje problema. Pitanja koja su postavljena u intervjuima obuhvatila su širok spektar tema, uključujući percepciju diskriminacije, izazove sa kojima se susreću pri rešavanju problema, postojeće inicijative ili programe i preporuke za suzbijanje diskriminacije. Intervjui su vođeni licem u lice, a obrađivane su i najnovije situacije u kojima su navodno neki članovi policijskih snaga prekoračili svoja ovlašćenja i upotrebili prekomernu silu, kao i slučajevi eksproprijacije koji su se desili na severu Kosova.

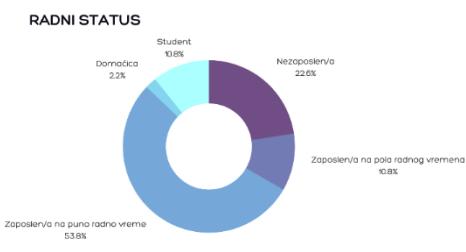
Sprovođenjem dubinskih intervjuja sa predstavnicima organizacija civilnog društva, međunarodnih organizacija, lokalnih zainteresovanih strana i građana, ovaj kvalitativni istraživački deo pruža vredne kvalitativne podatke za širu analizu diskriminacije. Uvidi dobijeni kroz intervjuje, zajedno sa kvantitativnim podacima ankete i desk istraživanjem, pružaju sveobuhvatan uvid u problem i informišu preporuke zasnovane na dokazima za suzbijanje diskriminacije i promovisanje jednakosti u Severnoj Mitrovici.

4. Rezultati istraživanja

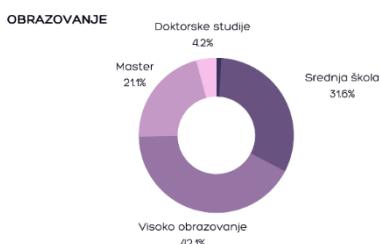
4.1 Demografija

Struktura ispitanika je takva da su žene nešto više zastupljene sa 52% naspram 48% muškaraca. Većina ispitanika pripada srpskoj zajednici sa 70%, zatim albanskoj zajednici sa 15%, bošnjačkoj sa 8% i goranskoj sa 7%. Što se tiče starosne strukture, anketa je dobila odgovore uglavnom od mlađih grupa građana. Uzrast od 18 do 30 godina čini 32%, uzrast od 30 do 40 godina čini 40%, uzrast od 40 do 50 godina čini 15%, a kategorija starijih od 50 godina čini 13%. Ovaj rezultat je očekivan s obzirom na to da je anketa objavljena na mreži i starije grupe ljudi obično manje koriste društvene medije za dobijanje informacija.

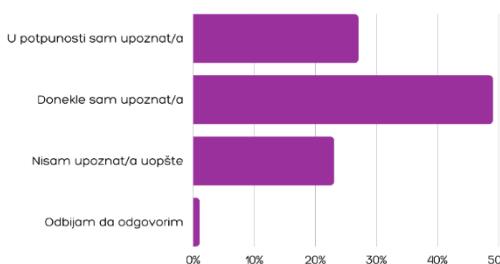
Što se tiče radnog statusa, zaposleni sa punim radnim vremenom čine najveći broj ispitanika, blizu 53,8%, zatim nezaposleni 22,6%, zaposleni sa nepunim radnim vremenom 10,8%, dok studenti i domaćice čine manji procenat 10, 8% i 2,2%.

Nivo obrazovanja je na visokom nivou, sa master diplomom 21,1%, nekim oblikom visokog obrazovanja (fakultetsko ili visokoškolsko) 42,1, sa srednjom školom 31,6% i 4,2% sa doktoratom.

4.2 Poznavanje prava građana i pravnog okvira

Koliko ste upoznati sa pravima građana o zaštiti njihovih prava?

Potpuno upoznat: 26,6%. Ova grupa pokazuje snažno razumevanje prava koja im pripadaju i mehanizama koji su uspostavljeni radi zaštite tih prava. Njihova upućenost sugerira da su verovatno dobro informisani o svojim pravnim pravima.

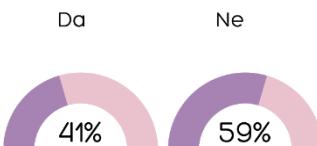
Donekle upoznat: većina, koja se sastoji od 48,9%. Ova grupa poseduje umereni nivo znanja o svojim pravima, ali može biti prostora za dalje istraživanje i razumevanje. Iako mogu imati opšte informacije o svojim pravima, mogu postojati određena područja ili nijanse koje zahtevaju dodatno obrazovanje ili pojašnjenje.

Uopšte nije upoznat: značajan deo, čini 22,2%. Ovaj nalaz ukazuje na zabrinjavajući nedostatak informisanosti među ovom grupom o njihovim pravnim pravima i dostupnim mehanizmima za njihovu zaštitu. To ukazuje na potrebu za ciljanim obrazovnim kampanjama, programima osvećivanja i inicijativama za pravnu pismenost kako bi se pojedinci osnažili znanjem o svojim pravima i načinima za suzbijanje diskriminacije. Mala frakcija, otprilike 2,3% ispitanika, odlučila je da ne odgovori na pitanje.

Ovi rezultati pružaju uvid u stepen upućenosti među ispitanicima o pravima građana i njihovoj zaštiti. Dok veći broj ispitanika ima određenu svest, postoji značajan deo koji nedovoljno poznaje ove teme.

Da li ste upoznati sa Zakonom o zaštiti od diskriminacije?

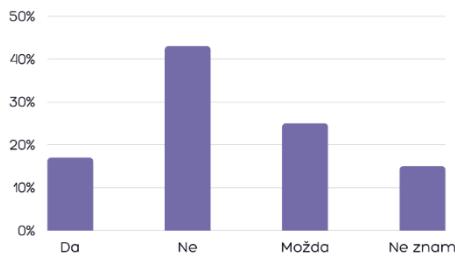
Da: 41%. Ova grupa pokazuje svest o postojanju zakona i njegovoj svrsi u suzbijanju diskriminatorskih praksi. Moguće je da poseduju znanje o svojim pravima i pravnim odredbama koje su dostupne za zaštitu od diskriminacije.

Ne: 59%. Ovaj rezultat ukazuje na nedostatak znanja ili svesti među većinom ispitanika u vezi sa specifičnim odredbama, opsegom i mehanizmima propisanim zakonom. To ukazuje na potrebu za većim naporima u širenju informacija o zakonu, njegovom značaju i mogućnostima za traženje zaštite od diskriminacije.

Rezultati ističu važnost podizanja svesti o Zakonu o zaštiti od diskriminacije među stanovništvom. Promovisanjem razumevanja ove zakonodavne mere, pojedinci će bolje razumeti svoja prava, prepoznati slučajevе diskriminacije i preduzeti odgovarajuće mere za suzbijanje i borbu protiv diskriminatornih praksi.

Smatrate li da je kosovsko zakonodavstvo dovoljno dobro regulisalo zaštitu građana od diskriminacije?

Da: 17%. Ova grupa izražava poverenje u postojeći pravni okvir i veruje da pruža dovoljnu zaštitu protiv diskriminatornih praksi.

Ne: 43%. Ukazuje se na značajan nivo nezadovoljstva trenutnom zakonodavstvu, što sugerise da postoje percipirane praznine ili

nedostaci u sposobnosti pravnog okvira da efikasno adresira i spreči diskriminaciju.

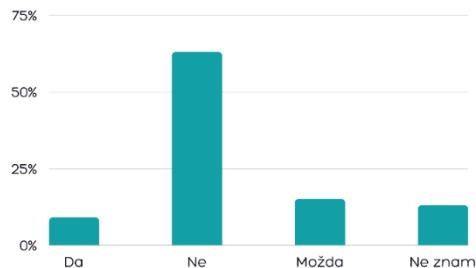
Možda: 25%. Ova grupa može imati rezerve ili ograničeno znanje o efikasnosti zakonodavstva, što zahteva dodatna pojašnjenja ili dokaze da bi se donela definitivna odluka.

Ne znam: 15%. Nedovoljna svest ili razumevanje o pravnom okviru i njegovim odredbama, što dovodi do neizvesnosti u pogledu njegove adekvatnosti u borbi protiv diskriminacije.

Ovi rezultati odražavaju raznolik spektar perspektiva u vezi sa efikasnošću zakonodavstva u Kosovu u regulisanju zaštite građana od diskriminacije. Relativno visok procenat ispitanika koji izražava nezadovoljstvo ukazuje na potrebu za kritičkom evaluacijom i mogućim unapređenjima pravnog okvira radi poboljšanja njegove efikasnosti u borbi protiv diskriminatornih praksi.

Da li mislite da institucije sprovode ovaj zakon efikasno i na propisan način?

Da: Samo 9% ispitanika veruje da institucije efikasno sprovode zakon o diskriminaciji kako je propisano. To ukazuje na malu manjinu koja ima poverenje u sposobnost institucija da sprovode i održe odredbe utvrđene zakonom.

Ne: Većina, 63% ispitanika, ne smatra da institucije efikasno sprovode zakon kako je propisano. Ovaj rezultat ukazuje na opšte rasprostranjeno mišljenje o nedovoljnem sprovođenju, ističući zabrinutost u vezi sa kapacitetom, resursima ili posvećenošću institucija da efikasno reaguju na diskriminaciju.

Možda: 15%. Ova grupa može imati rezerve i zahtevati dalje dokaze ili informacije o stvarnim praksama sprovođenja kako bi donela definitivno mišljenje.

Ne znam: 13%. Nedovoljna svest ili znanje o procesu sprovođenja, što im otežava procenu efikasnosti institucija.

Dobijeni rezultati ukazuju na značajan nedostatak poverenja u efikasno sprovođenje zakona o diskriminaciji od strane institucija na Kosovu. Većina ispitanika percipira jaz između pravnih odredbi i njihove praktične primene, što ukazuje na potrebu za unapređenjem napora kako bi se osiguralo efikasno sprovođenje zakona.

Da li Vam je u poslednjih 6 meseci neko pravo bilo uskraćeno ili prekršeno ili ste se očećali diskriminisan?

Da: 65%. Ovaj rezultat ukazuje na značajan procenat pojedinaca koji su lično doživeli povrede prava ili diskriminaciju, što ukazuje na postojanje aktuelnih izazova i problema unutar zajednice.

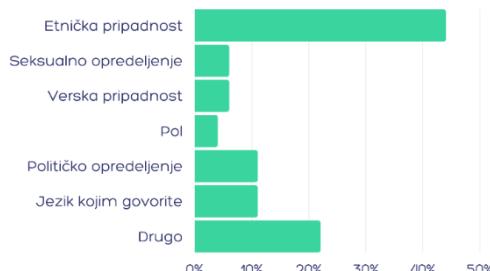
incidente u navedenom vremenskom periodu.

Ovi rezultati ukazuju na zabrinjavajući broj pojedinaca koji su nedavno doživeli povrede prava ili diskriminaciju. Visok procenat ispitanika koji ukazuje na ovo lično iskustvo ukazuje na potrebu za nastavkom napora u cilju rešavanja i sprečavanja diskriminacije, zaštite prava pojedinaca i obezbeđivanja jednakog tretmana i mogućnosti za sve članove zajednice.

Da li mislite da ste diskriminisani na osnovu sledećih kategorija?

Etnička pripadnost: 44.4%.

Ovo ukazuje na značajan procenat pojedinaca koji smatraju da su doživeli diskriminaciju na osnovu svoje etničke pripadnosti, ističući postojanje etničkih tenzija ili predrasuda unutar zajednice.

Seksualna orientacija: 0%.

Ovo sugerije da nijedan od učesnika nije doživeo diskriminaciju u ovoj kategoriji, što ukazuje na potencijalno pozitivan trend u pogledu prihvatanja i inkluzivnosti.

Verska pripadnost: 6.7%. Ovaj nalaz ukazuje na to da mali broj pojedinaca oseća da su nepravedno ili drugačije tretirani zbog svojih verskih uverenja, naglašavajući važnost promovisanja verske tolerancije i poštovanja.

Pol: 4.4%. Ovo ukazuje na manjinu koja smatra da su nepravedno ili neravноправno tretirani na osnovu svog pola, što ističe potrebu za nastavkom napora u promovisanju rodne ravnopravnosti i suzbijanju rodno zasnovane diskriminacije.

Politicko opredeljenje: 11.1%. Ovo sugeriše da značajan procenat pojedinaca oseća da su doživeli diskriminaciju ili predrasude zbog svojih političkih uverenja ili pripadnosti, što ukazuje na prisustvo političkih tenzija ili netolerancije.

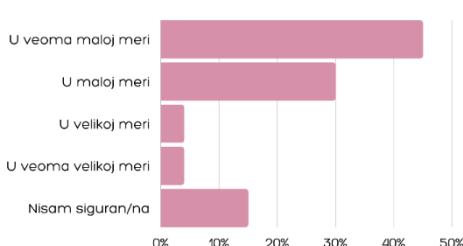
Jezik koji govorite: 11.2%. Ovaj nalaz sugeriše da značajan broj pojedinaca oseća da su nepravedno tretirani ili imaju nepovoljan položaj zbog jezika koji govore, naglašavajući važnost promovisanja jezičke raznolikosti i suzbijanja diskriminacije na osnovu jezika.

Drugo: 22.2%. Ova široka kategorija obuhvata razne oblike diskriminacije koje pojedinci smatraju da su doživeli, ukazujući na složenost i višedimenzionalnu prirodu problema diskriminacije.

Donjeni rezultati pokazuju da značajan broj ispitanika doživljava diskriminaciju u različitim kategorijama, posebno u vezi sa etničkom pripadnošću, političkim opredeljenjem i jezikom koji govore. To ističe potrebu za kontinuiranim naporima u borbi protiv diskriminacije, promovisanju inkluzivnosti i zaštiti prava pojedinaca u više dimenziji.

4.3 Lokalne institucije i poverenje na Kosovu

U kojoj meri mislite da se zaštitom ljudskih prava i sprečavanjem od diskriminacije bave lokalne institucije?

U veoma maloj meri: 45.7%. Ovo ukazuje na značajan osećaj ograničenog angažmana ili efikasnosti lokalnih institucija u rešavanju ovih problema, sugerujući potrebu za unapređenom posvećenošću i aktivnostima.

U maloj meri: 30.4%. Rezultat odražava sličan stav kao i prethodna kategorija, pri čemu ispitanici izražavaju percepciju ograničenih napora ili uticaja lokalnih institucija.

U velikoj meri: Samo 4.3%. Ovo ukazuje na manjinu koja ima pozitivnu percepciju angažmana i efikasnosti lokalnih institucija u rešavanju ovih pitanja.

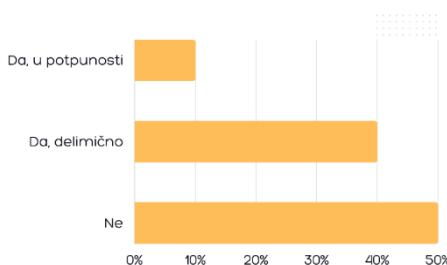
U veoma velikoj meri: Slično, samo 4.5%. Ovaj nalaz odražava manjinu koja snažno veruje u angažman i efikasnost lokalnih institucija u rešavanju ovih pitanja.

Nisam siguran(a): 15%. Ova grupa može da ima nedovoljno informacija ili ima mešovite percepcije u vezi sa akcijama i efikasnošću lokalnih institucija.

Dobijeno rezultati ukazuju na značajan nivo skepticizma ili nezadovoljstva u pogledu angažovanja lokalnih institucija u zaštiti ljudskih prava i sprečavanju diskriminacije. Većina ispitanika doživljava ograničen angažman ili uticaj, ističući potrebu za povećanim naporima, transparentnošću i odgovornošću lokalnih institucija u rešavanju ovih zabrinutosti.

Da li ste upoznati sa tim da na opštinskom nivou postoje i službenici/kancelarije za borbu protiv diskriminacije?

Da, potpuno: 10%. Ovo ukazuje na mali procenat osoba koje imaju sveobuhvatno znanje o tim službenicima/kancelarijama i njihovo ulozi u rešavanju diskriminacije.

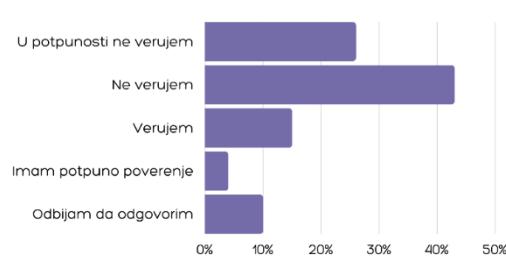

Da, delimično: 40%. Ovo ukazuje na veću grupu ispitanika koji imaju neko znanje ili svest o postojanju tih službenika/kancelarija, ali njihovo razumevanje možda nije sveobuhvatno.

Ne: 50%. Ovaj nalaz ukazuje na značajan deo ispitanika koji nema svest ili informacije o tim službenicima/kancelarijama i njihovoj funkciji u suzbijanju diskriminacije na lokalnom nivou.

Rezultati pokazuju značajan nedostatak informisanosti među ispitanicima o postojanju službenika/kancelarija na opštinskom nivou koji se bave suzbijanjem diskriminacije. Većina ispitanika ima ili ograničeno znanje ili uopšte nije svesna njihovog postojanja. Ovo naglašava potrebu za unapređenim naporima u podizanju svesti i efikasnoj komunikaciji kako bi se javnost informisala o postojanju i ulozi ovih službenika/kancelarija..

Koliko poverenja imate u kosovske institucije?

verodostojnost ili efikasnost institucija.

Verujem: 15.2%. Ovo predstavlja manjinu koja ima poverenje u institucije, ukazujući na pozitivno mišljenje o njihovom funkcionisanju ili uticaju.

Potpuno verujem: Samo 4.1% ispitanika izjavilo je da potpuno veruje kosovskim institucijama. Ovo odražava malu manjinu koja ima visok nivo poverenja u institucije i njihovu sposobnost da ispune svoje odgovornosti.

Odbijam da odgovorim: 10.1%. Ova grupa može imati različite razloge za nedavanje odgovora, kao što su lične preferencije ili zabrinutost zbog iznošenja svojih mišljenja.

Ovi rezultati otkrivaju značajan nivo skeptičnosti i nedostatka poverenja u kosovske institucije među ispitanicima. Većina ili ne veruje ili ima ograničeno poverenje u institucije, što ukazuje na potrebu za naprima u ponovnom uspostavljanju poverenja javnosti, unapređenju transparentnosti i poboljšanju rada i odgovornosti kosovskih institucija.

Prema Vašem mišljenju, u kojoj/im javnim institucijama je najviše zastupljena diskriminacija?

U potpunosti verujem: 26.1%. Ovo ukazuje na značajan nedostatak poverenja u institucije, sugerijući duboko ukorenjeno nepoverenje ili nezadovoljstvo njihovim radom.

Ne verujem: 43.5%. Ovaj nalaz ukazuje na značajnu većinu koja ima rezerve ili sumnje u

Opština ili lokalna samouprava: 34.8%. Ovo ukazuje na značajan broj osoba koje prepoznaju diskriminaciju u lokalnim administrativnim strukturama, naglašavajući moguće probleme nejednakog pristupa uslugama ili pristrasnih odlučivanja.

Sud ili pravosudne institucije: 23.9%. Ovaj nalaz ukazuje na zabrinutost zbog nejednakog pristupa pravdi ili mogućih pristranosti u pravosudnom sistemu, što utiče na pravično rešavanje pravnih sporova.

Poreska uprava: 4.3%. Ovo ukazuje na relativno manji broj osoba koje prepoznaju potencijalno diskriminatorne prakse ili pristranosti u procesima poreske administracije.

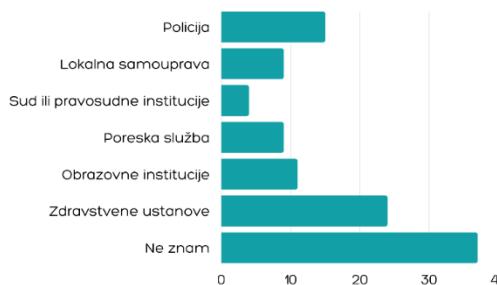
Obrazovne institucije: 10.9%. Ovaj nalaz sugerira zabrinutost u vezi sa nejednakim postupanjem ili pristrasnim praksama u obrazovnom sistemu, što utiče na pristup kvalitetnom obrazovanju ili mogućnosti za određene grupe.

Zdravstvene institucije: 8.7%. Ovo ukazuje na manjinu koja prepozna diskriminaciju u zdravstvenom sektoru, što potencijalno odražava zabrinutost zbog nejednakog pristupa zdravstvenim uslugama ili različitog postupanja na osnovu ličnih karakteristika.

Ne znam: 15.2%. Ova grupa može imati nedovoljno informacija ili mešovite percepcije u vezi sa specifičnim institucijama gde se javlja diskriminacija.

Dobijeni rezultati ističu varirajuće percepcije diskriminacije u različitim javnim institucijama. Mišljenja ispitanika ukazuju na potencijalna područja na kojima bi trebalo usmeriti napore u borbi protiv diskriminacije, kao što su policija, opština i pravosudne institucije.

Prema Vašem mišljenju, u kojoj/im javnim institucijama je najmanje zastupljena diskriminacija?

Policija: 15.2%. Ovo ukazuje na percepciju da policija pokazuje relativno manje slučajeva diskriminacije u poređenju sa drugim javnim institucijama.

Opština ili lokalna samouprava: 8.7%. Ovo ukazuje na manji broj osoba koje prepozna relativno

manji broj slučajeva diskriminacije u lokalnim administrativnim strukturama.

Sud ili pravosudne institucije: 4.3%. Ovo sugerire da postoji percepcija relativno manjeg broja slučajeva diskriminacije u pravosudnom sistemu, što ukazuje na određeni nivo poverenja ili vere u pravičnost ovih institucija.

Poreska uprava: 8.7%. Ovo ukazuje na percepciju relativno manjeg broja slučajeva diskriminacije u procesima poreske administracije.

Obrazovne institucije: 10.9%. Ovo pokazuje percepciju relativno manjeg broja slučajeva diskriminacije u obrazovnom sistemu, odražavajući veru u jednak tretman i mogućnosti u obrazovnom okruženju.

Zdravstvene institucije: 23.9%. Ovo ukazuje na percepciju relativno manjeg broja slučajeva diskriminacije u zdravstvenom sektoru, odražavajući veru u jednak pristup zdravstvenim uslugama i pravičan tretman.

Ne znam: 37%. Ova grupa može imati nedovoljno informacija ili mešovite percepcije o specifičnim institucijama u kojima se diskriminacija javlja u manjoj meri.

Dobijeni rezultati navode različite percepcije među ispitanicima u vezi sa javnim institucijama koje najmanje ispoljavaju diskriminaciju. Dok su neki ispitanici identifikovali odredene institucije, značajan broj je izrazio neizvesnost ili nedostatak informacija. Ovo naglašava važnost promovisanja transparentnosti, informisanosti i mehanizma praćenja kako bi se sveobuhvatno adresirala diskriminacija u svim javnim institucijama..

U koju instituciju na severu Kosova imate najviše poverenja po pitanju diskriminacije?

Policeja: 10.9%. Ovo ukazuje na ograničen nivo poverenja u sposobnost policeje da efikasno rešava slučajeve diskriminacije.

Opština ili lokalna samouprava: 2%. Ovo navodi na relativno nisko poverenje u sposobnost lokalnih administrativnih struktura da efikasno rešavaju i sprečavaju diskriminaciju.

Sud ili pravosudne institucije: 8.7%. Ovo ukazuje na umeren nivo poverenja u kapacitet pravosudnih organa da pravedno i nepristrasno rešavaju slučajevе diskriminacije.

Poreska uprava: 2.2%. Ovo navodi na ograničeno poverenje u sposobnost Poreske uprave da efikasno rešava pitanja diskriminacije.

Obrazovne institucije: 1.9%. Nalaz sugeriše na nizak nivo poverenja u kapacitet obrazovnih institucija da efikasno se bore protiv diskriminacije.

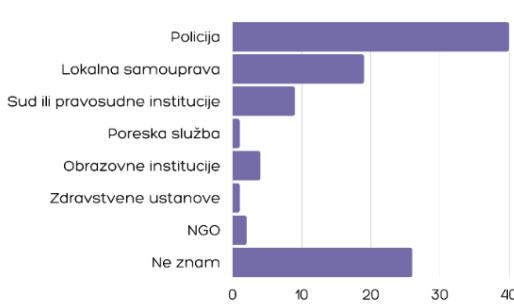
Zdravstvene ustanove: 4.1%. Ovo ukazuje na ograničeno poverenje u sposobnost sektora zdravstva da adekvatno rešava pitanja diskriminacije.

NVO: 21.2%. Rezultat ukazuje na relativno veći nivo poverenja u ulogu nevladinih organizacija u rešavanju i zagovaranju prevencije diskriminacije.

Ne znam: 49%. Ovo ističe značajan nedostatak informisanosti ili znanja među ispitanicima o instituciji u koju najviše imaju poverenja u rešavanju diskriminacije.

Dobijeni rezultati otkrivaju različite percepcije poverenja u različite institucije kada je reč o rešavanju diskriminacije na severu Kosova. Većina ispitanika izrazila je nesigurnost ili nedostatak znanja o instituciji u koju najviše veruju. Međutim, NVO su se istakle kao relativno više poverene ustanove u tom pogledu, što ukazuje na njihov potencijalnu ulogu u zagovaranju prava i zaštiti pojedinaca koji se suočavaju sa diskriminacijom..

U koju instituciju na severu Kosova imate najmanje poverenja po pitanju diskriminacije?

Policia: 39.1%. Ukazuje na značajan nedostatak poverenja u sposobnost policije da efikasno rešava slučajevе diskriminacije.

Opština ili lokalna samouprava: 19.6%. Ovo sugeriše na značajan nivo nepoverenja u lokalne administrativne strukture

da efikasno rešavaju i sprečavaju diskriminaciju.

Sud ili pravosudne institucije: 8.7%. Ovo ukazuje na umeren nivo sumnje u kapacitet pravosudnih organa da pravedno i nepristrasno rešavaju slučajevе diskriminacije.

Poreska uprava: 1%. Rezultat sugerije relativno nizak nivo poverenja u sposobnost Poreske uprave da efikasno rešava pitanja diskriminacije.

Obrazovne institucije: 4.3%. Ovo ukazuje na ograničeni nivo poverenja u kapacitet obrazovnih institucija da efikasno se bore protiv diskriminacije.

Zdravstvene ustanove: 1.5%. Navodi na relativno nizak nivo poverenja u sposobnost sektora zdravstva da adekvatno rešava pitanja diskriminacije.

NVO: 2.2%. Ovo ukazuje na relativno nizak nivo sumnje u ulogu nevladinih organizacija u rešavanju i zagovaranju prevencije diskriminacije.

Ne znam: 25.1%. Ovo ističe značajan nedostatak informisanosti ili znanja među ispitanicima o instituciji u koju najmanje veruju.

Dobijeni rezultati otkrivaju značajan nedostatak poverenja u različite institucije kada je reč o rešavanju diskriminacije na severu Kosova. Policija i opština ili lokalna samouprava istakle su se kao institucije s najvišim nivoom nepoverenja, što ukazuje na potrebu za većim naporima u poboljšanju transparentnosti, odgovornosti i reaktivnosti u ovim oblastima.

Da li mislite da postoji diskriminacija u obrazovnim institucijama prema nekom zajednici?

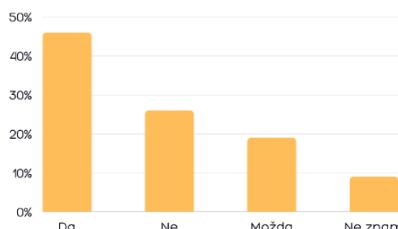
Da: 45.7%. Ovo ukazuje na značajan deo ispitanika koji percipira prisustvo diskriminacije u obrazovnim institucijama, što ukazuje na potrebu za daljim ispitivanjem i akcijama u rešavanju ovog problema.

Ne: 26.1%. Ovo navodi na relativno manji deo ispitanika koji smatraju da su obrazovne institucije oslobođene diskriminacije.

Možda: 19.6%. Ovo ukazuje na nivo neodređenosti ili nedostatka jasnog uvida u postojanje diskriminacije u obrazovnim okruženjima.

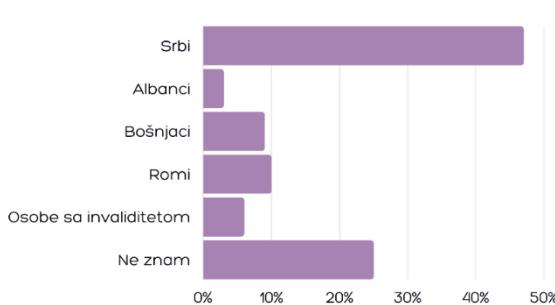
Ne znam: 8.7%. Ovo ističe nedostatak znanja ili informacija među ispitanicima o prisustvu ili odsustvu diskriminacije u obrazovnim institucijama.

Ovi rezultati ukazuju na mešovitu percepciju među ispitanicima u vezi sa diskriminacijom u obrazovnim institucijama prema bilo kojoj zajednici. Dok značajan

deo ispitanika veruje da postoji diskriminacija, značajan deo je izrazio neodređenost ili nedostatak znanja.

Ako je odgovor na prethodno pitanje "Da", prema kojoj zajednici?

Srbi: 47.1%. Ovo ukazuje na značajnu percepciju diskriminacije prema srpskoj zajednici u obrazovnom kontekstu.

Albanci: 2.7%. Sugerije na relativno manji deo ispitanika koji percipira diskriminaciju prema albanskoj zajednici u obrazovnim

okruženjima.

Bošnjaci: 8.9%. Ovo ukazuje na percepciju diskriminacije prema bošnjačkoj zajednici u obrazovnom kontekstu.

Romi: 8.8%. Ovo ukazuje na percepciju diskriminacije prema romskoj zajednici u obrazovnim okruženjima.

Osobe sa invaliditetom: 5.9%. Ovo ukazuje na percepciju diskriminacije prema osobama sa invaliditetom u obrazovnom kontekstu.

Ne znam: 26.5%. Ovo ističe nedostatak konkretnog znanja ili informacija o konkretnim zajednicama koje se suočavaju sa diskriminacijom u obrazovnim institucijama.

Dobijeni rezultati ukazuju na to da se srpska zajednica najčešće percipira kao meta diskriminacije u obrazovnim institucijama, a zatim sledi bošnjačka, romska i zajednica osoba sa invaliditetom.

4.4 Prijavljivanje diskriminacije

Da li znate kome da se obratite ukoliko su vasa prava ugrožena?

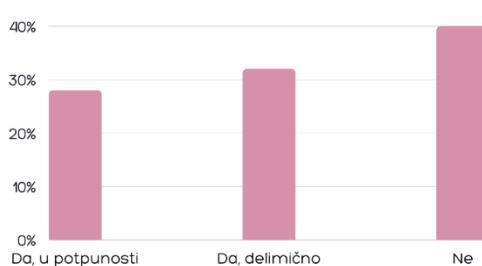
Da: 37%. Ovo ukazuje na to da manjina ispitanika zna koje su odgovarajuće institucije ili autoriteti kojima se mogu obratiti u slučaju kršenja prava.

Ne: 63%. Ovo ukazuje na značajnu većinu ispitanika koji nemaju informacije o specifičnim entitetima ili pojedincima kojima bi se mogli obratiti kada im se krše prava.

Ovi rezultati ukazuju na zabrinjavajući nedostatak informisanosti među ispitanicima o odgovarajućim kanalima za traženje pomoći ili prijavljivanje kršenja prava. Ukazuje na potrebu za unapređenjem edukacije i kampanja informisanja kako bi se pojedinci upoznali sa relevantnim institucijama, organizacijama ili autoritetima koji mogu pružiti podršku i reagovati na kršenja prava..

Da li ste upoznati sa nadležnostima Ombudsmana??

Da, Da, delimično: 32%. Ovo ukazuje na to da značajan deo ispitanika ima neki nivo znanja o ulozi i odgovornostima Ombudsmana, ali njihovo razumevanje možda nije sveobuhvatno.

Da, potpuno: 28%. Ovo ukazuje na to da značajan deo ispitanika ima

temeljno razumevanje uloge i odgovornosti Ombudsmana.

Ne: 40%. Ovo ukazuje na značajan nedostatak znanja ili informisanosti među ispitanicima o specifičnim odgovornostima i funkcijama Ombudsmana.

Ovi rezultati ukazuju na različit nivo poznавanja odgovornosti Ombudsmana. Dok značajan deo ispitanika ima barem delimično znanje ili potpuno razumevanje, značajan deo nije upoznat sa ulogom Ombudsmana. To naglašava potrebu za naporima u podizanju svesti i edukativnim inicijativama kako bi se unapredilo javno znanje i razumevanje odgovornosti Ombudsmana kao ključne institucije za zaštitu i promovisanje ljudskih prava.

Da li ste nekad kontaktirali kancelariju Ombudsmana u Mitrovici?

Da: 10%. Ovo pokazuje da mali broj ispitanika tražio pomoć ili se obratio kancelariji Ombudsmana radi rešavanja pitanja ili problema vezanih za prava.

Da

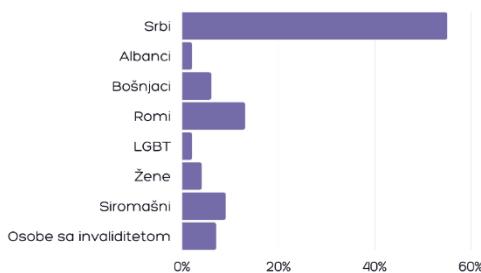
Ne

Ne: 90%. Ovo ukazuje na značajan broj ispitanika koji nisu koristili usluge ili podršku koju pruža kancelarija Ombudsmana u regionu.

Ovi rezultati ukazuju na nizak nivo angažovanja kod kancelarije Ombudsmana u Mitrovici među ispitanim ispitanicima. Većina ljudi nije se obratila kancelariji Ombudsmana za pomoć, što potencijalno ukazuje na nedostatak informisanosti, poverenja ili dostupnosti usluga ove institucije. Trebalo bi uložiti napore da se podigne svest o kancelariji Ombudsmana, njenoj ulozi i uslugama koje pruža, kao i da se reše eventualne prepreke koje mogu ometati lude da potraže pomoć.

Koja grupa se, po vašem mišljenju, najčešće susreće s diskriminacijom na Kosovu?

Srbi: 55,6%. Ovo ukazuje na značajno mišljenje ispitanika da je srpska zajednica izložena većem broju slučajeva diskriminacije.

Albanci: 2,2%. Ovo sugerire da manji broj ispitanika smatra da je diskriminacija albanske zajednice češća.

Bosnjaci: 6,7%. Ovo ukazuje na mišljenje ispitanika da je diskriminacija bosnjačke zajednice relativno česta.

Romi: 13,3% ispitanika smatra da je romska zajednica najčešće meta diskriminacije na Kosovu.

LGBT: 2,2% ispitanika smatra da je LGBT zajednica najčešće izložena diskriminaciji na Kosovu.

Žene: 4,4% ispitanika smatra da su žene najčešće meta diskriminacije na Kosovu.

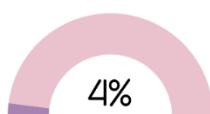
Siromašni: 8,9% ispitanika smatra da su osobe u siromaštvu najčešće izložene diskriminaciji na Kosovu.

Osobe sa invaliditetom: 6,7% ispitanika smatra da su osobe sa invaliditetom najčešće meta diskriminacije na Kosovu.

Ovi rezultati ukazuju na različite stavove o grupi koja je najčešće izložena diskriminaciji na Kosovu. Dok se srpska zajednica smatra najčešće targetiranom, druge grupe poput Roma, Bosnjaka i osoba u siromaštvu takođe se percipiraju kao suočene sa značajnom diskriminacijom.

Da li je, po Vašem mišljenju, diskriminacija prema nekim od navedenih grupa za Vas lično prihvatljiva ili ne??

Diskriminacija je prema nekim grupama građana prihvatljiva

Diskriminacija ne sme da postoji bez obzira o kojoj grupi građana se radi

Diskriminacija prema nekim grupama ljudi je prihvatljiva: 4% ispitanika je navelo da smatraju da je diskriminacija prema nekim grupama ljudi prihvatljiva.

Diskriminacija ne sme da postoji bez obzira na grupu građana: 96% ispitanika čvrsto veruje da diskriminacija ne bi

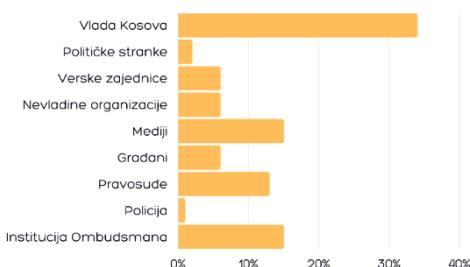
trebalo postojati bez obzira na grupu građana.

Ovi rezultati ukazuju na jasan i široko rasprostranjen odbijanje diskriminacije među ispitanim ispitanicima. Ogromna većina čvrsto veruje da diskriminacija ne sme biti prihvatljiva ni u kojim okolnostima i ne sme biti usmerena prema bilo kojoj određenoj grupi građana.

Koja od navedenih institucija, prema Vašem mišljenju može da utiče da se smanji pojava diskriminacije?

Vlada Kosova: 34,8%
ispitanika smatra da Vlada Kosova može doprineti smanjenju pojave diskriminacije.

Političke stranke: 2,2%
ispitanika smatra da političke stranke mogu doprineti smanjenju pojave diskriminacije.

Verske zajednice: 6,5% ispitanika smatra da verske zajednice mogu doprineti smanjenju pojave diskriminacije.

NVO: 6,5% ispitanika smatra da NVO mogu aktivno uključiti se u zagovaranje, obrazovanje i podršku inicijativa za suzbijanje diskriminacije.

Mediji: 15,2% ispitanika smatra da mediji mogu doprineti smanjenju pojave diskriminacije.

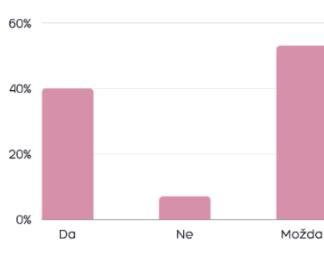
Građani: 6,5% ispitanika smatra da građani sami mogu doprineti smanjenju pojave diskriminacije.

Pravosudne institucije: 13% ispitanika smatra da pravosudni sistem može doprineti smanjenju pojave diskriminacije.

Institucija Ombudsmana: 15,2% ispitanika smatra da institucija Ombudsmana može pružiti nadzor, podršku i zagovaranje u zaštiti pojedinaca od diskriminacije i promovisanju jednakog postupanja.

Ovi rezultati prikazuju raznolik spektar institucija u koje ispitanici veruju da mogu doprineti smanjenju diskriminacije na Kosovu. Vlada, mediji, pravosudni sistem, institucija Ombudsmana i NVO smatraju se ključnim akterima u suzbijanju diskriminacije, dok se verske zajednice i sami građani takođe prepoznaju kao uključeni u taj proces.

Da li biste prijavili diskriminaciju sebe ili drugih?

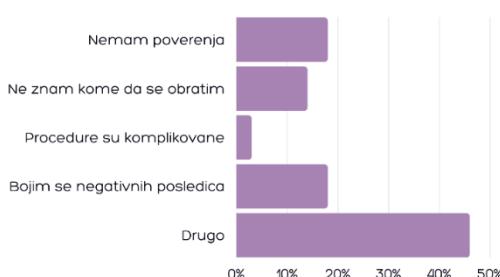
Da: 40% ispitanika je navelo da bi prijavilo diskriminaciju ako bi se desila njima ili drugima.

Ne: 6,7% ispitanika je izjavilo da ne bi prijavilo diskriminaciju.

Možda: 53,3% ispitanika je izrazilo nesigurnost ili neodlučnost da li bi prijavili diskriminaciju.

Ovi rezultati ističu mešovite odgovore u pogledu spremnosti da se prijavi diskriminacija. Dok je značajan deo ispitanika izrazio spremnost da prijavi diskriminaciju, takođe postoji i značajan deo koji ostaje neizvestan ili koleba se. Važno je dalje istražiti razloge zbog kojih postoji kolebanje ili nesigurnost, kako bi se uklonile prepreke ili zabrinutosti koje mogu sprečiti pojedince da prijave incidente diskriminacije.

Ako "ne", zašto? Ako "Da", zašto?

prijavljuju slučajeva diskriminacije.

Procedura je prekomplikovana: 3.6% ispitanika je pomenulo da smatraju da su procedure za prijavljivanje diskriminacije previše složene ili opterećujuće.

Plašim se negativnih posledica: 17.9% ispitanika je izjavilo da se plaše negativnih posledica ili odmazde ukoliko bi prijavili diskriminaciju.

Drugi razlozi: 46.4% ispitanika je navelo druge razloge zbog kojih ne bi prijavili diskriminaciju.

Ovi rezultati prikazuju različite faktore koji utiču na odluku pojedinaca da ne prijave diskriminaciju. Nedostatak poverenja, neizvesnost u vezi sa nalinima prijavljivanja, percipirana složenost postupaka, strah od negativnih posledica i druga lična razmatranja igraju ulogu u oblikovanju odgovora pojedinaca.

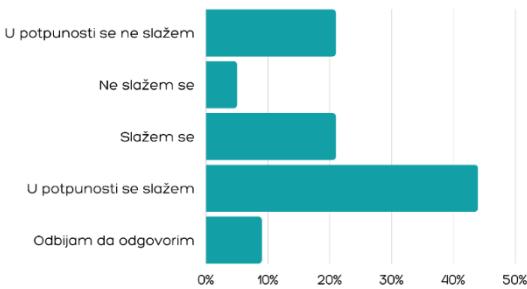
4.5 Politička situacija i institucionalna diskriminacija

Da li smurate da trenutna politička situacija doprinosi većem stepenu diskriminacije?

U potpunosti se ne slažem: 21.7% ispitanika snažno se ne slaže s tvrdnjom da trenutna politička situacija doprinosi većem stepenu diskriminacije.

Ne slažem se: 4.3% ispitanika izjavilo je da se ne slažu s tom izjavom, što ukazuje na mali procenat ispitanika koji ne vide vezu između političke situacije i povećane diskriminacije.

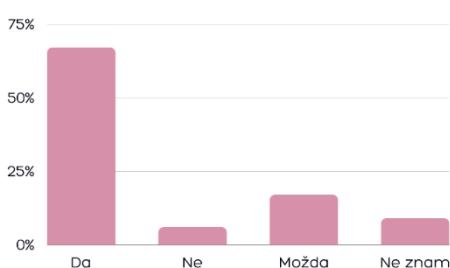
Slažem se: 21.8% ispitanika se slaže da trenutna politička situacija doprinosi većem stepenu diskriminacije.

Potpuno se slažem: 43.5% ispitanika snažno se slaže s izjavom, što ukazuje na značajan broj ispitanika koji snažno veruju da trenutna politička situacija ima direktni uticaj na nivo doživljene diskriminacije.

Odbijam da odgovorim: 8.7% ispitanika nije želelo da pruži odgovor na ovo pitanje.

Dobijeni rezultati sugerisu da značajan deo ispitanika percipira snažnu vezu između trenutnom političkom situacijom i povećanom diskriminacijom.

Da li mislite da policija i/ili druge institucije učestvuju u diskriminaciji jedne ili više grupa ljudi?

Da: 67.7% ispitanika je potvrđno odgovorilo, što ukazuje na njihovo verovanje da policija i/ili druge institucije učestvuju u diskriminaciji jedne ili više grupa ljudi.

Ne: 6.1% ispitanika je izjavilo da ne veruju da policija i/ili druge institucije učestvuju u

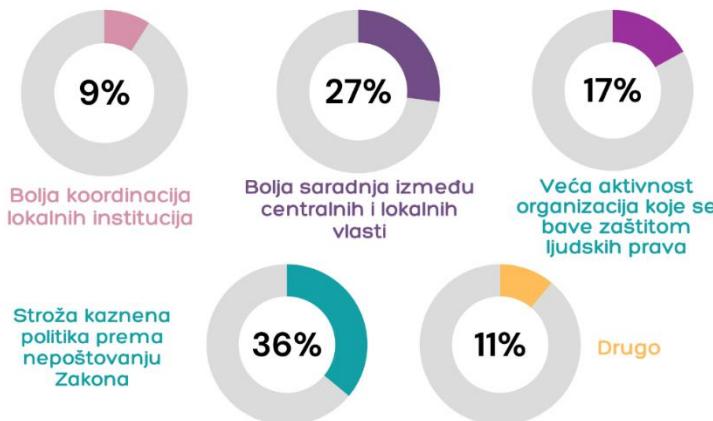
diskriminaciji.

Možda: 17.2% ispitanika je izrazilo nesigurnost ili dvosmislenost u vezi sa uključenošću policije i/ili drugih institucija u diskriminaciju.

Ne znam: 9.1% ispitanika je navelo da ne znaju da li policija i/ili druge institucije vrše diskriminaciju.

Ovi rezultati ukazuju na značajno mišljenje ispitanika da policija i/ili druge institucije učestvuju u diskriminatornim praksama.

Šta bi, po Vašem mišljenju unapredilo bolje sprovođenje Zakona protiv diskriminacije?

Bolja koordinacija lokalnih institucija: 9%. To implicira potrebu za pojačanom saradnjom i sinergijom između različitih lokalnih subjekata uključenih u borbu protiv diskriminacije.

Poboljšana saradnja između centralnih i lokalnih vlasti: 27%. Ovo ukazuje na verovanje da bi jača saradnja i usklađenost između različitih nivoa vlasti poboljšala efikasnost primene Zakona protiv diskriminacije.

Povećana aktivnost organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava: 17%. Ovo ukazuje na važnost sektora civilnog društva u zagovaranju i praćenju sprovođenja mera protiv diskriminacije.

Stroža kaznena politika za nepoštovanje zakona: 36%. Ovo ukazuje na snažno verovanje da bi jače mere sprovođenja, uključujući i kaznene mere, služile kao odvraćanje i promovisale poštovanje propisa o zabrani diskriminacije.

Drugi: 11% ispitanika je pružilo alternativne predloge ili dodatne faktore koji bi doprineli boljoj primeni Zakona protiv diskriminacije.

Ovi rezultati odražavaju različita mišljenja ispitanika u vezi sa merama koje bi unapredile primenu Zakona protiv diskriminacije. Ovi uvidi mogu voditi donosioce odluka i zainteresovane strane u identifikaciji prioritetnih oblasti i strategija za unapređenje sprovođenja i primene zakonodavstva protiv diskriminacije.

5. Zaključak

Rezultati istraživanja prikazuju značajnu ulogu koju etnička pripadnost igra u oblikovanju iskustava i percepcije ljudi o diskriminaciji u Severnoj Mitrovici. S obzirom da značajan procenat ispitanika smatra da su diskriminisani zbog svoje etničke pripadnosti, evidentno je da diskriminatorna praksa i dalje postoji u regionu.

Identifikacija policije i opštine kao institucija u kojima se diskriminacija smatra najzastupljenijom naglašava potrebu za fokusiranom pažnjom i unapređenjem u ovim oblastima. Napore treba usmeriti ka jačanju efikasnosti lokalnih institucija u borbi protiv diskriminacije i zaštiti prava građana. Dodatno, ranjivost srpske zajednice, koja je identifikovana kao najčešća meta diskriminacije, ističe izazove sa kojima se ova zajednica suočava i važnost prilagođenih mera za rešavanje njihovih specifičnih potreba.

Istraživanje takođe ističe nepoznavanje prava građana i zakonodavstva o zaštiti od diskriminacije kod značajnog procenta ispitanika. Ovo zahteva povećanje svesti i edukativne inicijative kako bi se osiguralo da pojedinci budu dobro informisani o svojim pravima i pravnim mehanizmima na raspolaganju.

Većina ispitanika (63%) ne veruje da institucije efikasno primenjuju zakon onako kako je propisano. To naglašava percepiranu razliku između postojanja pravnog okvira i njegove praktične primene u rešavanju i sprečavanju diskriminacije.

Ovo istraživanje ističe postojanje diskriminacije u Severnoj Mitrovici i potrebu za sveobuhvatnim merama za rešavanje ovog problema. Važno je unaprediti poverenje u institucije, ojačati primenu zakonodavstva i poboljšati koordinaciju između lokalnih i centralnih vlasti. Pored toga, podizanje svesti o pravima građana i podsticanje dijaloga i saradnje između različitih zainteresovanih strana mogu doprineti efikasnoj borbi protiv diskriminacije. Ovi nalazi pružaju koristan uvid donosiocima odluka, organizacijama civilnog društva i relevantnim zainteresovanim stranama kako bi razvili ciljane strategije i inicijative usmerene ka promovisanju inkluzivnosti, zaštiti prava i smanjenju diskriminatornih praksi u Severnoj Mitrovici.

Pored kvantitativnih rezultata, intervjuji s predstavnicima civilnog društva, međunarodnih organizacija, lokalnih zainteresovanih strana i građana pružili su dodatne korisne uvide u problem diskriminacije u Severnoj Mitrovici. Intervjuji su sprovedeni u skladu s ciljevima istraživanja, dopunjavajući kvantitativne podatke i pružajući dublje razumevanje životnih iskustava i percepcija učesnika.

Tokom intervjuja, učesnici su evidentno pokazivali veliku zabrinutost za problem diskriminacije u Severnoj Mitrovici. Pristupili su intervuima s empatijom i iskrenom posvećenošću razumevanju iskustava i stavova učesnika. Ovaj pristup je podstakao osećaj poverenja i otvorenosti, omogućavajući ispitanicima da podele svoje lične priče, opažanja i brige vezane za diskriminaciju.

Kvalitativni nalazi bili su u skladu s kvantitativnim rezultatima, potvrđujući rasprostranjenost diskriminacije i njen uticaj na različite grupe u zajednici. Intervjui su otkrili zajednički osećaj nepoverenja u sposobnost kosovskih institucija da efikasno rešavaju i sprečavaju diskriminaciju. Ovaj rezultat dodatno ističe potrebu za sveobuhvatnim i sistemskim promenama kako bi se izgradilo poverenje i poboljšala primena mera protiv diskriminacije.

Važno je istaći da su učesnici naglasili ključnu ulogu koju imaju organizacije civilnog društva, međunarodne organizacije i lokalni zainteresovani akteri u suočavanju s diskriminacijom. Ispitanici su prepoznali i cenili napore ovih subjekata u promovisanju ljudskih prava, pružanju podrške žrtvama i podizanju svesti o diskriminaciji. Učesnici su naglasili važnost nastavka saradnje i podrške ovih organizacija kako bi se ostvarile pozitivne promene i efikasno se borilo protiv diskriminacije.

Generalno, učesnici kvalitativnog istraživanja su služili kao vredan dopunski izvor informacija uz kvantitativne podatke, obogaćujući razumevanje problema diskriminacije u Severnoj Mitrovici. Iskrena zabrinutost ispitanika i volja učesnika da podele svoja iskustva pružili su dragocene uvide koji mogu informisati buduće akcije i inicijative usmerene na rešavanje diskriminacije u regionu.

6. Preporuke

Za lokalne i centralne vlasti:

- ☑ Preduzeti konkretne korake kako bi se unapredila primena postojećeg zakonodavstva protiv diskriminacije. To se može postići redovnim praćenjem, programima obuke za zvaničnike i transparentnim mehanizmima izveštavanja.
- ☑ Podsticati bolju koordinaciju i saradnju između lokalnih i centralnih vlasti kako bi se efikasno suočili sa diskriminacijom. To uključuje deljenje informacija, resursa i najboljih praksi kako bi se osiguralo sveobuhvatno i jedinstveno delovanje.
- ☑ Osigurati da informacije o pravima građana, pravnim postupcima i mehanizmima prijavljivanja budu široko dostupne i lako razumljive javnosti. To se može postići razvojem materijala koji su korisni i razumljivi, kampanjama javne svesti i uspostavljanjem posebnih telefonskih linija ili informativnih centara.
- ☑ Aktivno se angažovati sa lokalnim zajednicama, uključujući marginalizovane grupe, kako bi se razumeli njihovi problemi, iskustva i potrebe u vezi sa diskriminacijom. To se može postići kroz redovne sesije dijaloga, zajedničke sastanke i procese inkluzivnog donošenja odluka.

Za NVO i međunarodne organizacije:

- ☑ Nastaviti sa pružanjem podrške, resursa i programa izgradnje kapaciteta lokalnim organizacijama civilnog društva koje se bave ljudskim pravima i suzbijanjem diskriminacije, kroz mogućnosti finansiranja, tehničku pomoć i platforme za razmenu znanja.
- ☑ Igrati ključnu ulogu u podizanju svesti o pravima građana, postojećem zakonodavstvu i mehanizmima za prijavljivanje diskriminacije. To se može postići kroz ciljane kampanje informisanja, radionice i programe obuke za javnost i relevantne zainteresovane strane.
- ☑ Podsticati saradnju i partnerstva između nevladinih organizacija, međunarodnih organizacija i lokalnih vlasti kako bi zajednički rešavali probleme diskriminacije.
- ☑ Nastaviti praćenje situacije diskriminacije u Severnoj Mitrovici i redovno izveštavati o napretku ostvarenom, izazovima sa kojima se suočavaju i područjima koja zahtevaju dalju pažnju. Ti izveštaji mogu poslužiti kao osnova za preporuke politika zasnovane na dokazima i napore zagovaranja.

Ova analiza istraživanja ima za cilj da istraži pitanje diskriminacije u kontekstu Severne Mitrovice na Kosovu. Analiza pruža uvid u percepciju građana o diskriminaciji i procenjuje njihovo znanje o postojećem zakonodavstvu za borbu protiv nje.

Analiza se oslanja na višestuki istraživački pristup koji uključuje onlajn anketu, desk istraživanje i intervjue sprovedene među stanovnicima Severne Mitrovice. Sintetizacijom nalaza iz onlajn ankete, desk istraživanja i intervjeta, ova analiza nastoji da ponudi sveobuhvatno razumevanje diskriminacije u Severnoj Mitrovici.

Ovaj dokument je proizведен uz finansijsku pomoć projekta Saveta Evrope "Promovisanje ljudskih prava i principa nediskriminacije na lokalnom nivou", koji finansira UNMIK i sprovodi Savet Evrope. Izraženi stavovi ovde ne mogu ni na koji način biti shvaćeni kao zvanično mišljenje bilo koje od strana.